छिगु सः, जिगु सः, झीगु सः - मुना सः

मुनासः लँत्विं



लुमन्ति पौ

Munasa: Sovenir-2023

ने.सं. ११४३ (वि.सं. २०८०)

मुनासःया ख्यालः कासाय् जिं नं सिरपाः कया



केशरमान ताम्राकार
सिकागो

दकलय् न्हापां मुनासःया ५० दँ क्यंगु लुँबुदिंया लसताय् भिंतुना व लसहना।

जितः लुमं कथं मुना सःया पलिस्था नेपाल सम्वत १०९२ गुंलाथ्व १४ खुन्हु भाजु नबिन चित्रकारया संस्थापकत्वय् फसिकेब त्वालय् भाजु हरि तण्डुकारया छेँस जूगु खः। थुगु संस्था स्वसांनिसें थीथी नेपालभाषाया ज्याइवःलिसें मूज्या धैगु ख्यालःकासा न्ह्याकेगु ज्या यानावन। आतक्कया दुने खुकः तक ख्यालः कासा यानाः दिनाच्वंगु लोकंह्वाःगु संस्था मुनासः हानं दनावःगु दु। न्हुगु ज्यासना पुचलं ख्यालः कासा यानाः दँय्दँय् पतिकं ख्यालः कासा याना यंकी धयागु जिगु पाखें विश्वास दु।

नेपाल सम्वत १०९३ निसें ११०० तकया दुने मुनासःपाखें खुकः ख्यालः कासा याःगु जुल। न्हाप लाःगु ख्यालः बांलाःम्ह ख्यालः च्वमि, निर्देशक, ख्यालःम्वःतय्‌गु पाखे मिखा तयेगु खःसा अप्वः धै थें सिरपात रामशेखर, पद्मरत्न तुलाधर व श्री कृष्ण ' अणु'पिंसं काःगु दु। मुक्कं स्वकः तक ख्यालः कथं न्हाप सिरपाः (१०९३, १०९५ व १०९७) या सिल्ड यंकाद्यूम्ह श्री कृष्ण 'अणु' खः। अले निकः (१०९४ व ११००) रामशेखरं यंकल सा छकः (१०९६)य् पद्मरत्न तुलाधरया ख्यालकं यंकल ! थथे धायेबले - प्रतिशत कथं

श्री कृष्ण 'अणु'	रामशेखर	पद्मरत्न तुलाधर
५०.०१%	३३.३२%	१६.६६%

थुकथं स्वयेबलय् उगु ईया व आतकंया नं नेपालभाषाया ख्यालः ख्यलय् वय्‌कःपिं हे खः - ख्यालः च्वमि जुजुपिं।

बांलाःम्ह ख्यालः च्वमिकथं न्ह्यब्वयेगु खःसा सुं नं च्वमिं निकः बांलाःम्ह ख्यालः च्वमि जुइमफुत।



बांलाःम्ह ख्यालः च्वमि कथं १०९३ यू 'खिचा ल्वापु' च्वमि खने मदु, १०९४ यू 'खान्दानि फ्वगिं' च्वमि अमृत रत्न तुलाधर, १०९५ यू 'तं बैंक', श्री कृष्ण 'अणु', १०९६ यू 'वा वल फयू वल' पद्मरत्न तुलाधर, १०९७ यू 'बाऱ्हाः ख्याः' केशरमान ताम्राकार, व ११०० यू 'खुँ', रामशेखर जूगु जुल। अथे हे ख्यालः निर्देशक कथं स्वयेगु खःसा १०९३यू श्री कृष्ण ' अणु', 'तांतिग्वःजा', १०९४ यू हानं श्रीकृष्ण 'अणु' खान्दानी फ्वगिं, १०९५ यू खने मदु, सायद स्वयातं मव्यूगु जुइफु, १०९६ यू भृगुराम श्रेष्ठ, 'वा वल फयू वल', १०९७ यू मोहन लाल 'पांसु', आः छु यायेगु व ११०० यू गणेश सायूमि (सनाःगुथि) पिसं सिरपाः त्याकूगु जुल। बांलाःम्ह अभिनयपाखे नं निकः तक सुनां नं काःगु खने मदु। केशव ख्वाउँजु 'जि पठ्ठा' १०९३ यू अनार बज्राचार्य 'सीम्हसिया जिलाजं', १० ९४ यू १०९५ सुयात बिल सी मदु। आर. के. निर्मल वा वल फयू वल १०९६ यू, श्री कृष्ण 'अणु', 'खःला मखुला' १०९७ यू व कृष्ण नापित 'लाटा' ११००यू बांलापिं ख्यालःम्वः जुइत ताःलात।

मुनासःया ग्वसालयू जूगु मुक्कं खुगू ख्यालः कासायू दक्वं यानाः ८२ गू ख्यालकं ब्वति काःगु खत। अले थुगु ८२ गू ख्यालः न्ह्यब्वयेगुया लागी ४२ गू खलकं ब्वति काल।

पीनिगु खलः मध्ये छगू खलः खः- ल्हुतिया तिमिला खलः। तिमिला खलकं ब्वति काःगु ख्यालः खः - 'बाऱ्हाःख्याः'। थुगु ख्यालः ने.सं. १०९७ यू जुगु ख्याल कासायू ब्वति कयाः ख्यालकं न्हाप लिउ व बांलाःम्ह ख्यालःच्वमि कथं केशरमान

ताम्राकारं (जि) सिरपाः त्याकूगु जुल।

थुगु ख्यालः रिर्हसल जुयाच्वंगु इलयृया छत्वाःचा बाखं - प्यम्ह ख्यालःम्वःत, मध्ये छम्ह सशक्तम्ह ख्यालःम्वः रमेश काजी स्थापित (वयृकःया च्वसु शिकागो नेवाःसं प्रकाशित जूगुपाखें) थुकथं थःगु अनुभव न्ह्यब्वया दी।

"...... ने.स. १०९७ पाखेया खँ खः। छन्हु केशरमान सुथसिया न्याताः इलयृ जिगु मखनयृ च्वंगु छेँयृ वल। जि द्यना हे च्वनातिनि। व उइलयृ अथे वःगु खनाः जि अजू चाल। लिपा खँ ल्हाल्हां सिइदत - उगु दँयृ मुनासःपाखें ग्वसाः ग्वइगु न्याक्वःगु ख्यालः कासायृ 'तिमिला खलः' ल्हुति पाखें नं ब्वति काःगु जुयाच्वन। ख्यालःया च्वमि केशरमान हे। प्यम्ह पात्र दु ख्यालकयृ दकलयृ ताःहाकःगु भूमिका म्हितादीम्ह ख्यालःम्वलं हे ख्यालः म्हितेगु त्वःता बिउगुलिं उगु ख्यालः क्यने मफइगु अवस्था वल। थ्व खँ ग्वसाः खलःयात धाः वंबलयृ मुनासःया दुजःपिसं थ्व ख्यालः न्ह्याथे यानाः सां क्यने हे माः बरु जिमिसं छुं ग्वाहालि याये माःसा धा धकाः धया हःगु जुयाच्वन। अथे जुयाः वं उगु भूमिकायृ म्हिता बीत जितः धाःवःगु जुयाच्वन। जि वयात धया - जि थें ज्याम्हस्यां नं, ख्यालः म्हिताः नइ ला। जिं थः कलाकार जुइ धकाः गबलें कल्पना तकं यानागु मदु।

'आम खँ मेपिसं धाःगु सा खइ। छं धाये मल्वः छं याये धाल धाःसा पक्का नं याये फइ धयागु विश्वास ज्वनाः हे जि छंथायृ वयागु खः। केशरमानं थथे धाःबलयृ जिं वयात छुं धाये मफुत। वं तसकं कर कर यासेंलि जि उगु ख्यालः म्हितेत तयार जुया।

वास्तवयृ केशरमानया हःपाः कयाः यानागु थ्व छगू जिगु दुस्साहस खः। छायृधाःसा उबलयृ जि सेखं चायाः क्वछुइ तकं मजिउ, न्हासं तिकितिकि वइगु। अज्याःबलयृ नं महाबूया छकू ख्वाउँ छेरिइ लाक्क प्यन्हु व नं निर्देशक हे मदयेक कलाकारत थःथःपिसं हे स्वयाः न्हिछि न्हिछि रिहर्सल यानाः उगु ख्यालः क्यंवनेगु आँट यायेगु धयागु ला दुस्साहस हे खः मखुला ? (लिपा श्री कृष्ण 'अणु' पाखे फाइनल टच याना बियादिल) तर जिमिगु मेहनत सिर्ति मवन। मुनासःया उगु न्याक्वःगु नेपालभाषा ख्यालः कासायृ केशरमानं च्वःगु उगु 'बान्हाःख्याः' नांगु ख्यालः न्हापलिउ सिरपा त्याकेत ताः लातसा केशरमान दकलयृ बांलाःम्ह ख्यालः च्वमि घोषित जुल।

थ्वयां लिपानिसें साहित्य ख्यलय जक सक्रिय जुयाच्वनाम्ह जि बुलुहुँ बुलुहुँ कलाकारिता ख्यलयृ नं लाः वन। ...... "

थुकथं कलाकारिता ख्यलयृ थौ जिगु गुगु थासयृ थ्यंगु खः, अनतक थ्यंकेत पासा केशरमानया हःपाःया तःधंगु ल्हाः, दु वं सात्तुसालाः घ्वात्तु घ्वानाः थ्व ख्यलयृ ब्वना महःगु खःसा नेपालभाषाया कलाकारिता ख्यलयृ जिगु गुगु नां दुगु खः व दइगु खइ मखु!

रमेश काजी स्थापितया न्हापांगु अभिनय प्रस्तुत जूगु दबू मुनासः खः। अले थुगु ख्यालः दबुलिइ प्रस्तुत यायेगु ह्वःताः बियादीपिं नं, मुनासःया दुजःपिं खः। वयृकःपिसं बचं बिया दी थें, हःपाः बिया दी थें छु माल जिमिसं ग्वाहाली याये, छिकपिसं थ्व ख्यालः क्यना दी हे माः। अथे धयागु ख्यालः दबुली क्यने न्ह्यः मुनासःया दुजः दथुइ दुने रिहर्सल क्यनेमाः। अले जक पास फेल यानाः जक दबुली प्रतियोगितायृ ब्वति कायेत उजं बी। जिपिं रिहर्सल क्यनेत लायक मजूनि वयृकःपिसं ब्यूगु दिं खुनु। वहे खँ वयृकःपिंत धया। अले वयृकःपिसं व खुन्हु छिकपिं प्यम्ह भासँ, माःगु बिचाः याये। जिपिं ख्यालःम्वःत रमेशकाजी स्थापित, केशरमान ताम्राकार, रवि प्रसाद श्रेष्ठ व नारायण कृष्ण श्रेष्ठ प्यम्ह वना, वृतान्त खँ कना। जिमिगु खँ न्यनाः वयृकःपिसं छिकपिनिगु ख्यालः पास जुल, छिकपिं धुक्क जुयाः दबुली भासँ धया दिल। सायद रिहर्सल मक्यँसे पास जूगु ख्यालः जिमिगु हे जक जुइमाः। थ्व जुल - मुनासः व जिमि दथुया दुखँ!